

ÅRSBERETNING 2022 VISIONER OG ANBEFALINGER

DET CENTRALE HANDICAPRÅD

**DET CENTRALE HANDICAPRÅDS ÅRSBERETNING
VISIONER OG ANBEFALINGER 2022**

Udgivet af Det Centrale Handicapråd

Januar 2023

ISBN: 978-87-90985-02-8

TEKST OG GRAFISK DESIGN

Det Centrale Handicapråds sekretariat

FOTO

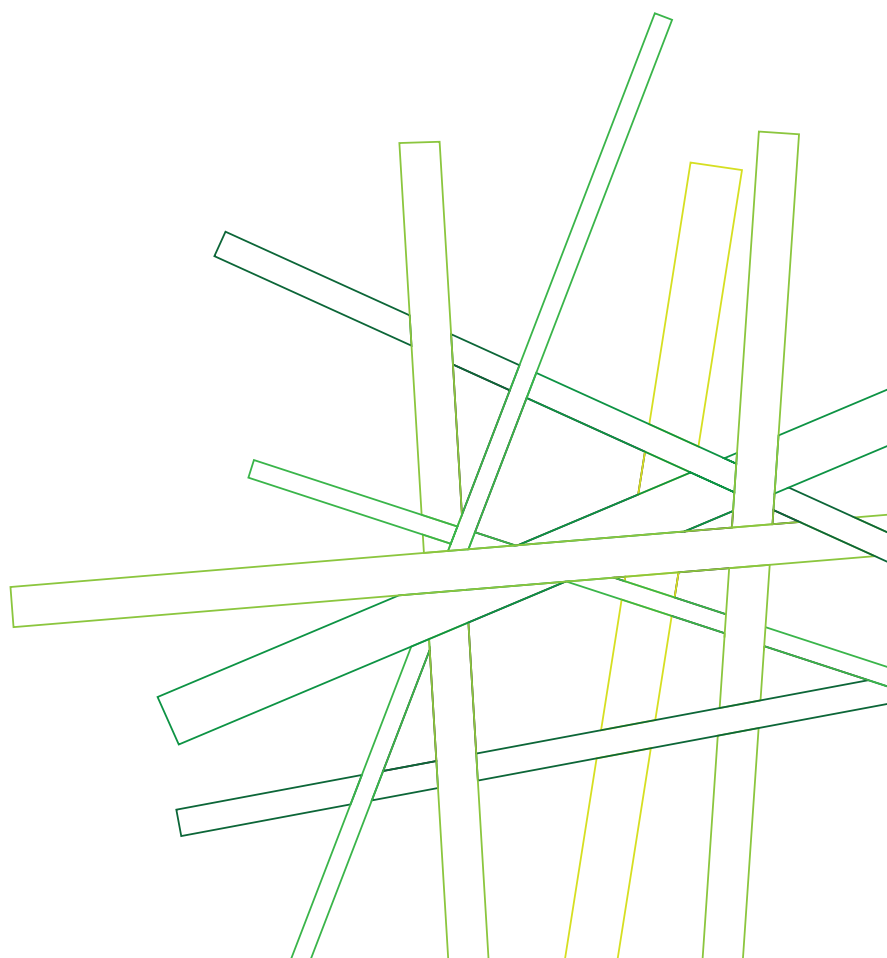
Ivan Boll (portrætter af rådsmedlemmer)

Søren Kjeldgaard (side 21)

Tak til alle, der deltager på enten fotos eller med citat
i denne publikation.

INDHOLD

4	FORORD
6	NYT RÅD OG NY RÅDSPERIODE
8	LIGE MULIGHEDER FOR BESKÆFTIGELSE
10	HOLDNINGER OG FORDOMME
12	HOLDNINGSKAMPAGNE MÅLRETTET ARBEJDSPLADSER
14	HØRING OG BESKÆFTIGELSESPOLITISK UDSPIL
16	BEKYMRENDE TENDENSER PÅ UDDANNELSESOMRÅDET
18	TILLID OG RETSSIKKERHED PÅ HANDICAPOMRÅDET
19	KOMMUNALE HANDICAPRÅD
22	ÅRET DER KOMMER
24	DET CENTRALE HANDICAPRÅDS MEDLEMMER

FORORD

Hendes Majestæt Dronningen gav i sin nytårstale en historisk, kollektiv formaning til danskerne om, at vi alle måtte gøre os større umage for at møde mennesker med handicap med respekt og forståelse.

For mig, som ny formand for Det Centrale Handicapråd, var det svært at forestille sig en stærkere start på året og på hvervet, end at Dronningen gav os alle disse vigtige ord med på vejen.

2022 var det første år for vi, der udgør Det Centrale Handicapråd 2022-2025, og mit første år som formand for rådet. Og hvilket år! Vi startede som sagt med Dronningens ord rungende i baghovedet.

Og året afsluttedes med først en lang valgkamp og efter endnu længere regeringsforhandlinger, en ny regering for Danmark og et regeringsgrundlag med lovende ord om bedre vilkår for mennesker med handicap.

PÅ SKULDRENE AF DET TIDLIGERE RÅDS ARBEJDE

I denne min første årsberetning vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke de tidligere medlemmer i Det Centrale Handicapråd, som stoppede med årets udgang.

Til det tidligere råd: Endnu en gang stor tak for jeres indsats! Tak for de store skridt I har taget sammen, og tak for de spor I har lagt ud.

I det nye råd står vi på skuldrene af jeres arbejde, og derfor har en del af vores arbejde i dette første år også bestået i at følge nogle af jeres spor til dørs.

Det har vi blandt andet gjort i samarbejde med Danske Handicaporganisationer og Kræftens Bekæmpelse for mere lighed i kræftscreening, og vi har gjort det ved at bære jeres arbejde for bedre vilkår for studerende med handicap videre – her udgør jeres arbejde også en del af det fundament, vi står på, når vi næste år sætter fokus på uddannelsessituationen for den lidt yngre målgruppe.

Jeres vigtige anbefalinger til at skabe mere tillid omkring sagsbehandlingen på handicapområdet, herunder den vigtige gap-analyse, bærer vi også med os videre.

Ligeså har jeres fokus på digitaliseringens udfordringer for mennesker med handicap præget det nye råds første år. Vores fokus var især på at det skal være værdigt at være analog, og at vi ønskede en liberalisering af lovgivningen omkring fritagelser.

Begge dele er der taget vigtige skridt mod i det forgangne år, og tilsammen er det min overbevisning, at der er taget vigtige skridt for, at også de borgere med handicap, som i dag oplever, at digitaliseringen er noget, der spænder ben, enten kan få lov at opleve, at man også kan leve værdigt og ubøvlet som analog, eller kan have glæde af de digitale løsninger ved rette hjælpemiddel eller tilpasning.

BESKÆFTIGELSE I FOKUS

Foruden det vigtige arvegods fra det tidligere råd, har året for os i Det Centrale Handicapråd især bestået i sammen at få lagt sporene for den kommende rådsperiode. Og så har vi fokuseret på det første store tema, som vi i fællesskab har prioriteret: beskæftigelse for mennesker med handicap.

For mig som rådsformand er det et hjertebarn, og det har været en stor glæde for mig at arbejde sammen med alle medlemmerne af rådet om dette. Det er min inderlige overbevisning, at alle har noget at bidrage med til fællesskabet – og at de, som kan, også skal have mulighed for at yde deres bidrag i arbejdsfællesskabet. Også fordi det at være en del af arbejdsfællesskabet hænger sammen med så meget andet: Det at få lov til at bruge sit potentiale har betydning for livskvaliteten og helt konkret selvfølgelig også på den enkeltes økonomiske vilkår og i forhold til at bestemme i eget liv.

Dernæst ved vi, at noget af det vigtigste for at bekæmpe fordomme om mennesker med handicap som potentielle kolleger eller ansatte – ja, det er såmænd erfaringen med netop det. Det er i mødet, at vi rykker. Og det har vi brug for – for samfundet, for virksomhederne og for den enkelte.

Derfor er noget af det, jeg er glad for i det forgangne år også modtagelsen af vores nye holdningskampagne, der skal vække refleksion og starte samtaler ved frokostbordene rundt på danske arbejdspladser. Jeg glæder mig til at fortsætte det arbejde i 2023.

Og jeg glæder mig uendeligt meget til som noget af det første i det nye år at præsentere en af de indtil videre vigtigste frugter af vores fælles arbejde, når vi på vores høring den 25. januar præsenterer det samlede råds anbefalinger til et beskæftigelsessystem, hvor vi tager handicap ud af ligningen, ser kompetencerne først og gør brug af alle kræfter i arbejdsfællesskabet!

At vi med den brede sammensætning i rådet skulder ved skulder præsenterer vores fælles anbefalinger til en bedre beskæftigelsesindsats, håber og forventer jeg, vil give anbefalingerne behørig vægt og ørenlyd ind i det politiske system.

NYT ÅR, NY REGERING – NOK AT RIVE I

Nu står vi sammen foran et nyt år, og oven i købet med en ny regering. Der bliver nok at tage fat på i det ny år – både for Danmarks nye regering og for os i Det Centrale Handicapråd.

Det er mit inderlige håb, at 2023 vil blive et år med store beslutninger og vigtige ryk for bedre muligheder for mennesker med handicap.

Jeg glæder mig til arbejdet og til samarbejdet med jer alle. Vi har så meget, vi skal!

MOGENS LINDHARD

FORMAND FOR DET CENTRALE HANDICAPRÅD

NYT RÅD OG NY RÅDSPERIODE

Den 1. januar 2022 tiltrådte et nyudpeget råd for perioden 2022-2025. Den daværende social- og ældreminister Astrid Krag udpegede Mogens Lindhard som ny formand for Det Centrale Handicapråd for de kommende fire år. Mogens Lindhard er en markant profil fra erhvervslivet og har i løbet af sin karriere bl.a. arbejdet med Grundfos' sociale ansvar, integration af udsatte grupper og fastholdelse af medarbejdere på særlige vilkår. Mogens Lindhard overtog formandsposten fra Liselotte Hyveled, der var formand fra 2018-2021.

Ud over den nye formand blev der udpeget eller genudpeget 16 menige rådsmedlemmer, som i de kommende fire år skal bidrage til debatten på handicapområdet og rådgive regeringen om handicappolitik.

En række medlemmer fra den tidligere rådsperiode er fortsat i rådet, men der er også tilkommet en række nye medlemmer herunder er Per Fruerled (personligt udpeget af ministeren), Rikke Nielsen (personligt udpeget af ministeren), Simon Toftgaard Jespersen (DH), Kathe Bjerggaard Johansen (DH), Frank Hedegaard (DH), Torben Joconde (DH), Sidse Grangaard (BUILD, AAU), Louise Bøttcher (DPU) og Lartey Lawson (Danske Regioner) udpeget som nye medlemmer af rådet.

Blandt de garvede medlemmer, som er udtrådt af rådet, er John Petersson (personligt udpeget af ministeren), Kristian Jensen (personligt udpeget af ministeren), Knud Kristensen (DH),

Janne Sander (DH), Jette Myglegaard (DH), Mogens Wiederholt (DH), Søren Langager (DPU), Lone Sigbrand (BUILD, AAU), Majbrit Berlau (FH), Ca-milla Aff Bredegaard (Danske Regioner) og Ulrik Wilbek (KL).

Ved årets udgang forestod stadig udpegning af nye medlemmer for FH og KL.

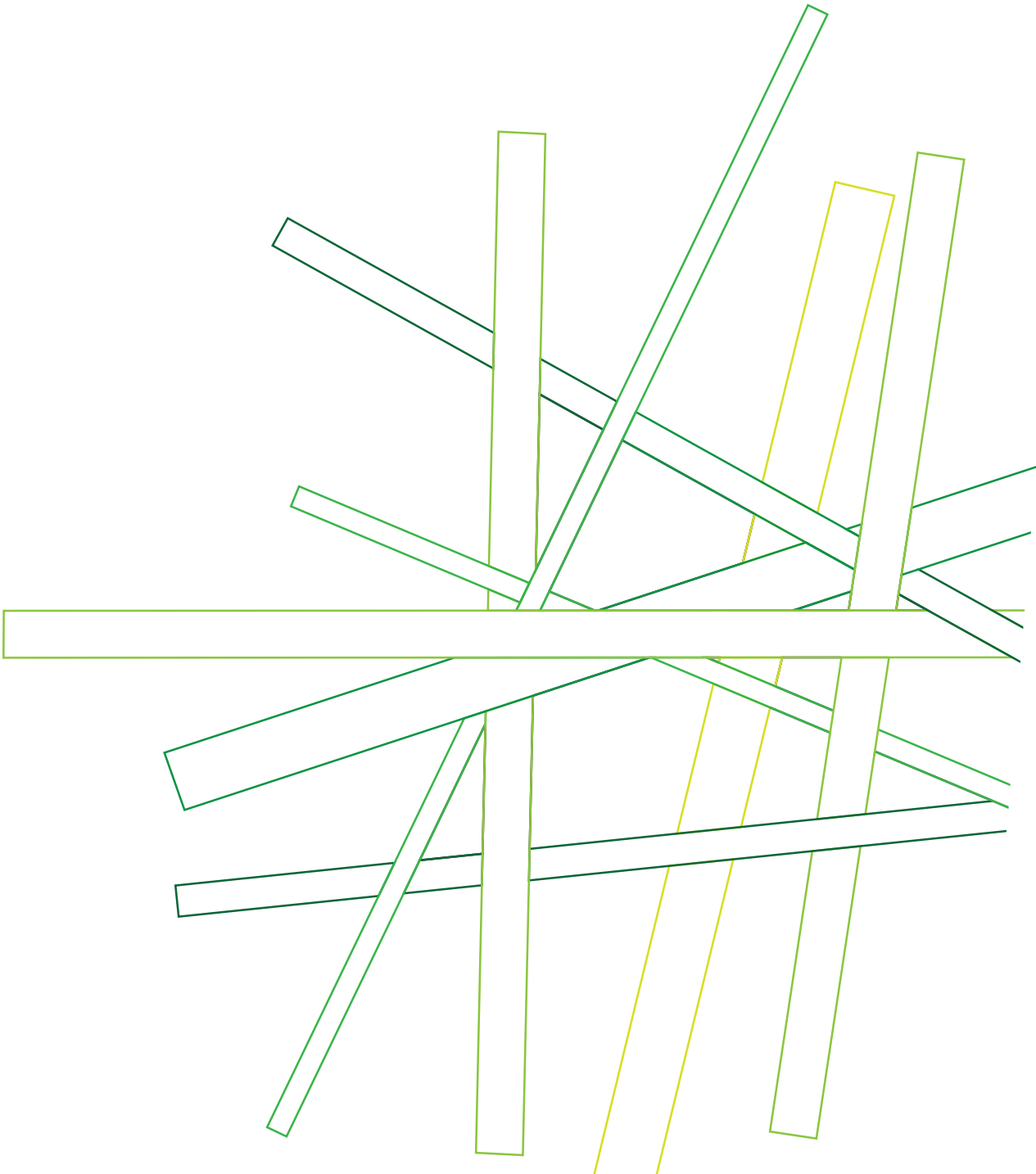
Rådet har i den første del af året brugt tid på at konstituere og konsolidere sig, samt at indkredse de vigtigste problemfelter og temaer for rådets arbejde i den første del af rådsperioden.

TEMAER FOR RÅDETS INDLEDENDE ARBEJDE

- Lige muligheder for beskæftigelse
- Flere unge med handicap igennem uddannelsessystemet
- Tillid og retssikkerhed for personer med handicap
- Lige muligheder for deltagelse i meningsfulde fællesskaber

I forbindelse med arbejdet med temaerne har rådet løbende fokus på eventuelle problemstillinger ift. fysisk og digital tilgængelighed – forstået helt bredt som springbræt til inklusion – viden og eventuelle videnshuller samt holdninger til mennesker med handicap.

Rådet har lagt vægt på at være agile ift. at kunne reagere på aktuelle politiske dagsordener og ved store politiske reformer, ligesom rådet fortsat vil hente viden fra og understøtte de kommunale handicapråds arbejde.

LIGE MULIGHEDER FOR BESKÆFTIGELSE

Det er sværere for personer med handicap at finde fodfæste på arbejdsmarkedet end for dem uden handicap. Det gælder både for nyuddannede, for dem, der skifter job – og for dem, som har behov for et job på særlige vilkår fx fleksjob. Selvom beskæftigelsen generelt er høj, er der stadig et stort beskæftigelsesgab på 25 procentpoint mellem beskæftigelsen for personer med og uden handicap. Det er bekymrende, idet forskning tyder på, at beskæftigelsen er mere konjunkturfølsom for personer med handicap end for personer uden handicap.

33.012 personer med handicap står klar til at træde ind på arbejdsmarkedet – de såkaldt AKU-ledige. De søger job og er klar til at begynde inden for to uger. I en lang periode har der været beskæftigelsesfremgang, som også er kommet personer med handicap til gavn, og selv om det nu varsles, at beskæftigelsen forventes at falde, så er der stadig en række brancher, som har rekrutteringsudfordringer. Også i fremtiden forventes der at være arbejdskraftmangel. Der er derfor et potentiale i at fjerne barrierer for beskæftigelse for personer med handicap. Derfor har vi i rådet i 2022 særligt haft fokus det store uforløste potentiale, der er i at få og fastholde flere personer med handicap i beskæftigelse, og hvordan vi kan tage handicap ud af ligningen ift. beskæftigelse.

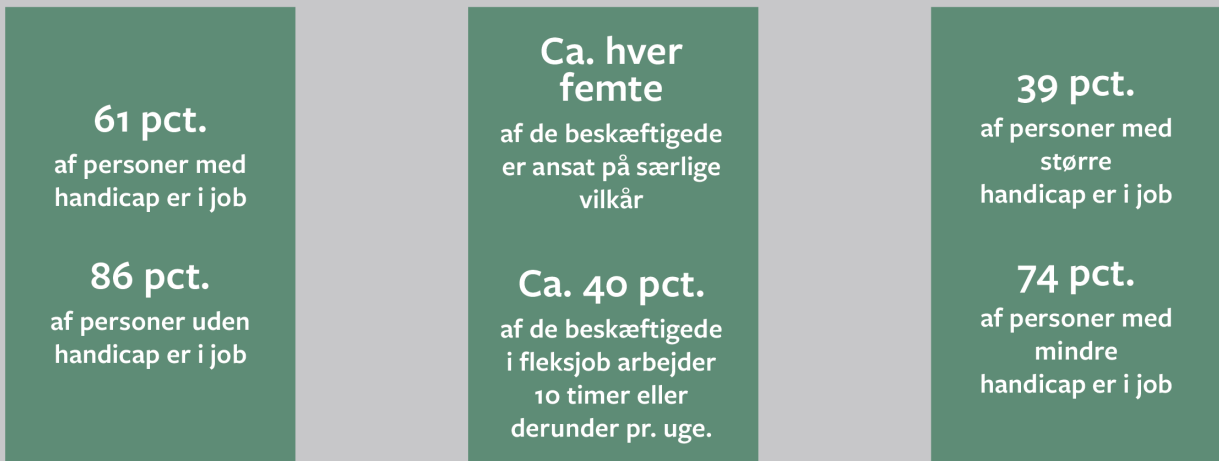
Det er selvfølgelig ikke et enkelt greb, som kan sikre, at flere med handicap kommer i beskæftigelse. Den lavere beskæftigelsesgrad for personer med handicap har flere og komplekse årsager. Det er veldokumenteret, at det blandt andet skyldes, at færre med handicap har en kompetencegivende uddannelse, helbredsudfordringer med betydning for arbejdsevnen, forestillinger i virksomhederne om, at det er besværligt at ansætte personer med handicap, manglende fokus på handicap i beskæftigelsesindsatsen, og fordomme om hvad handicap er, og hvad det betyder i forhold til at bidrage på arbejdsmarkedet

HANDICAP ER OFTE USYNLIGT I BESKÆFTIGELSESINDSATSEN

Personer med handicap er at finde i alle målgrupper i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB-loven) og i dag dermed også i alle jobcentrenes afdelinger. Ledige med handicap betragtes på lige fod med alle andre ledige, og det fremgår hverken af lovteksten eller lovbemærkningerne, at der skal være et særligt fokus om handicap. Dette er på trods af, at handicap og funktionsnedsættelser ofte indebærer udfordringer og støttebehov, som andre borgere ikke har.

Det er også i dag op til det enkelte jobcenter, om de ønsker at anvende redskaber eller metoder til screening og opsporing af ledige med funktionsnedsættelser.

Næsten hver fjerde dansker har et handicap. Det svarer til 810.000.
Heraf angiver 37 procent at have et større handicap, hvilket svarer 300.000.

Kilde: VIVE, Handicap og beskæftigelse, 2021

- En fjerdedel af jobcentrene foretager systematisk screening eller opsporing
- Halvdelen af sagsbehandlerne har ikke handicap som et fast opmærksomhedspunkt ved samtaler med ledige og kontanthjælpsmodtagere
- Under tredjedel vurderer, om den ledige er i målgruppen for kompenserende ordninger
- Støttebehov og muligheder for at kompensere for handicap og funktionsnedsættelse opdages ofte sent.

Vi ser i rådet et behov for, at man i beskæftigelsesindsatsen får styrket organisering og kompetenceudvikling og bliver bedre til at spotte kognitive, fysiske eller psykiske handicap og funktionsnedsættelser, så de udemærkede kompenserende ordninger kan sættes i spil til at fjerne barrierer ift.

både fastholdelse i beskæftigelse og til at løfte personer med handicap ind på arbejdsmarkedet.

Og vi ser et behov for at gøre det lettere for virksomhederne at gennemskue, hvilken støtte der kan gives og hvilke omkostninger, der vil være for virksomheden ved at ansætte en person med handicap. Ikke mindst ser vi et behov for, at det gøres lettere for den enkelte med handicap at søge job på lige vilkår med alle andre gennem hurtig stillingstagen til adækvat kompensation for barrierer ift. beskæftigelse.

Vi har i rådet en række konkrete og konstruktive løsningsforslag til, hvordan indsatsen kan styrkes i forbindelse med, at beskæftigelsesindsatsen som annonceret reformeres.

HOLDNINGER OG FORDOMME – ARBEJDSPLADSERNES HOLDNINGER TIL HANDICAP

En af de særlige opgaver, som påhviler rådet, er arbejdet med at forbedre holdninger og mindske fordomme om mennesker med handicap. Det er en kompleks opgave, som kræver en vedvarende indsats med henblik på at mindske ulighed og styrke inklusion og lige muligheder for deltagelse i fællesskaberne på fx arbejdspladser og skoler.

Vi har i rådet valgt at fokusere arbejdet med holdninger i 2022 på holdninger til mennesker med handicap på arbejdsmarkedet. Det har vi for at skubbe på udviklingen, så beskæftigelsesgabets mellem personer med og uden handicap på sigt kan mindskes.

NY UNDERSØGELSE: DANSKE LEDERE OG MEDARBEJDERE ER ÅBNE FOR AT ARBEJDE SAMMEN MED PERSONER MED HANDICAP

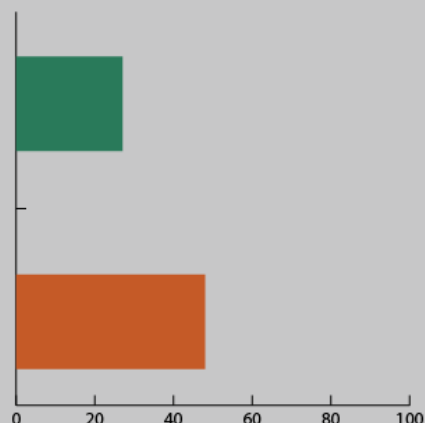
Voxmeter har i efteråret 2022 gennemført en undersøgelse for Det Centrale Handicapråd, som afdækker lederes og potentielle kollegaers holdninger til at arbejde sammen med personer med handicap. Omdrejningspunktet for undersøgelsen blandt såvel ledere som potentielle kollegaer er, i hvilken grad man som hhv. potentiel kollega eller leder vægter mangfoldighed og inklusion på arbejdspladsen, samt hvilke tanker man gør sig om at arbejde sammen med en person med handicap. Lederne har også besvaret spørgsmålene vedrørende ansættelse af personer med handicap, og hvordan man som arbejdsplads arbejder målrettet med at inkludere personer med handicap. Du kan læse mere om undersøgelsen [her](#).

Undersøgelsen viser bl.a., at der stadig ser ud til at være en holdningsmæssig barriere i forhold til ansættelse af personer med især psykiske handicap. Tidligere undersøgelser viser desuden i forhold til ansættelse af personer med handicap, at en ting er holdning - noget helt andet er handling.

Undersøgelsen viser, at både ledere og potentielle kolleger er generelt åbne for at arbejde sammen med personer med handicap. Over halvdelen svarer, at deres arbejdsplads er ambitiøs i forhold til at sikre en mangfoldig medarbejdersammensætning.

Blandt lederne angiver **27 pct.**, at arbejdspladsen har en politik, strategi og/eller handleplan, der skal sikre en mangfoldig medarbejdersammensætning.

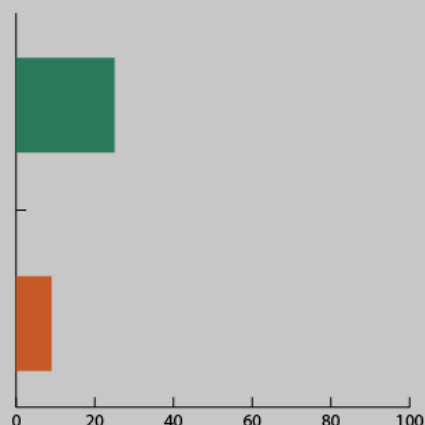
I **48 pct.** af disse er mennesker med handicap dog ikke nævnt eksplicit.

Undersøgelsen peger på et behov for, at virksomhederne får lettere adgang til kvalificeret sparring om de udfordringer og muligheder, der knytter sig til et konkret handicap og støttemuligheder.

Godt **25 pct.** af lederne svarer, at de har været i tvivl, om en ansøger med de rette kompetencer kunne varetage en stilling på grund af sit handicap.

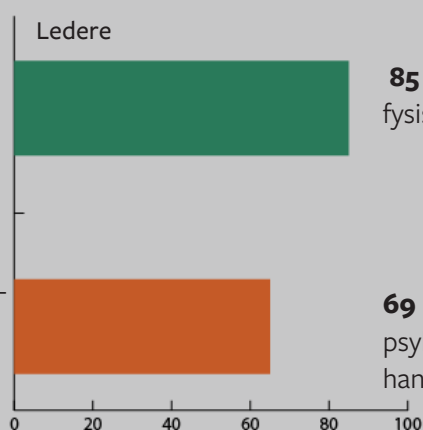
9 pct. har afvist en ansøger alene på baggrund af den tvivl.

Et særligt opmærksomhedspunkt er holdninger til forskellige typer af handicap. Der ser ud til stadig at være en holdningsmæssig barriere i forhold til ansættelse af personer med især psykisk handicap.

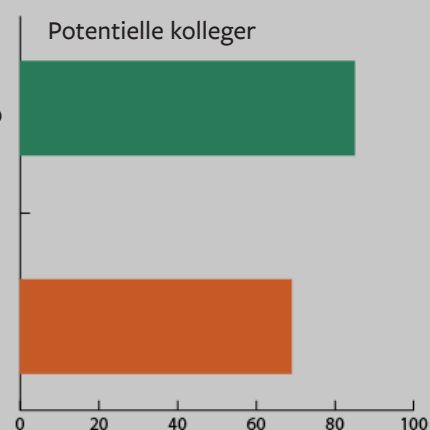
85 pct. svarer, at de vil have det fint med at arbejde sammen med en person med et fysisk handicap.

For personer med psykisk handicap er andelen kun **65 pct.**

85 pct. for fysisk handicap

69 pct. for psykisk handicap.

HOLDNINGSKAMPAGNE MÅLRETTET ARBEJDSPLADSER - HAR DU HAFT EN KOLLEGA MED HANDICAP?

Hver fjerde dansker har iflg. [den seneste undersøgelse](#) om beskæftigelsessituationen for personer med handicap et handicap. Hver fjerde!

Den 3. december på FN's internationale handicapdag lancerede Det Centrale Handicapråd en kampagne på sociale medier og i fag- og dagblade, som har til formål at få snakken i gang ude på de danske arbejdspladser og skabe refleksion om praksis ift. det at have en kollega med handicap eller ansætte personer med handicap. Kampagnen sætter fokus på beskæftigelse til personer med alle typer af handicap – fysiske og psykiske, synlige og usynlige, og skal bidrage til at nedbryde fordomme om at arbejde sammen med mennesker med handicap – og fremme viljen til at ansætte dem. Med kampagnen vil vi i rådet desuden gerne opfordre til at se personen og dens kompetencer – frem for at fokusere på handicappet.

Kampagnen bygger på den tidligere beskrevne spørgeskemaundersøgelse om holdninger til beskæftigelse af mennesker med handicap på de danske arbejdspladser. Undersøgelsen viser som nævnt blandt andet, at både ledere og potentielle kollegaer generelt er åbne overfor at ansætte og arbejde sammen med mennesker med handicap. Undersøgelsen viser desuden, at der desværre stadig er holdningsmæssige barrierer på arbejdspladserne i forhold til at arbejde sammen med mennesker – især med psykiske handicap. Det er blandt andet disse holdninger og barrierer, kampagnen bygger på.

I kampagnen fortæller en række ledere og kolleger fra danske arbejdspladser om deres erfaringer og overvejelser i forhold til at ansætte eller have kollegaer med handicap.

[Du kan se hele kampagnen her.](#)

I dagens Danmark står 33.000 mennesker med handicap klar til at tage et arbejde. Det er mennesker med vigtige kompetencer og erfaring, som arbejdsmarkedet går glip af. Det giver ingen mening på et arbejdsmarked, der lige nu - og ikke mindst i fremtiden - skriger på arbejdskraft. Vi hører jo allerede regelmæssigt om rekrutteringsproblemer i en række brancher.

MOGENS LINDHARD, formand
Det Centrale Handicapråd

Har du nogensinde haft en kollega med handicap?

NEJ men... **JÅ** men...

Helle Fogh

Sygeplejerske på AUH

Christoffer Hagen

Head of HR & Communications hos DHL

Det spørgsmål har vi stillet nogle modige mennesker på danske arbejdspladser. Og vi har fået lige så modige svar.

Hver fjerde dansker lever med et handicap –synligt eller usynligt. Lige nu kæmper danske virksomheder med at tiltrække arbejdskraft. Og sandheden er, at det, der afholder personer med handicap fra at blive nogens bedste kollega, eller årets medarbejder, ikke er deres handicap. Det er heller ikke mangel på kompetencer.

Det er Arbejdsdanmarks opfattelse af, at det er besværligt at ansætte, arbejde sammen med eller i det hele taget være sammen med personer med handicap. Det kunne jo være, man kom til at sige eller gøre noget forkert.

Logikken er, i al sin enkelthed, at hvis man ikke gør noget, så gør man jo heller ikke noget forkert. Men sådan fungerer virkeligheden jo ikke. Så måske er det på tide, at vi rundt omkring i frokoststuerne og ledelsesgangene spørger os selv: har vi egentlig nogensinde haft en kollega med handicap? Har vi ansat en person, der tilfældigvis har et handicap?

Se hvad andre svarer på dch.dk/ja-nej

Det Centrale Handicapråd

HØRING OG BESKÆFTIGELSESPOLITISK UDSPIL - HVORDAN TAGER VI HANDICAP UD AF LIGNINGEN?

Hvilke regelændringer og politiske initiativer skal der til for at få flere personer med handicap med i arbejdsfællesskabet? Hvordan sikrer vi fokus på personer med handicap i beskæftigelsesindsatsen? Og hvilke barrierer står i vejen? Disse spørgsmål var blandt de emner, der blev debatteret på rådets beskæftigelsespolitiske høring den 25. januar 2023, hvor rådet samlede folketingspolitikere, centrale aktører og interessenter til en drøftelse om det store uforløste potentiale, der er i at få flere personer med handicap med i arbejdsfællesskabet.

På høringen præsenterede rådet et beskæftigelsespolitisk udspil med syv anbefalinger til, hvordan indsatsen for at få flere personer med handicap i job kan styrkes i forbindelse med den annoncerede reform af beskæftigelsesindsatsen. Rådets anbefalinger mødte stor opbakning på tværs af ordførere fra Folketingets partier, handicaporganisationer, arbejdsmarkedets parter og eksperter. Der var bred enighed om, at der er et presserende behov for at ændre den nuværende beskæftigelsesindsats, således at indsatsen i højere grad understøtter personer med handicaps muligheder for beskæftigelse. Det stod klart, at der i høj grad er brug for både eftersyn og ændringer af lovgivningen på området – og brug for helt nye initiativer og målsætninger.

Rådets udspil og anbefalinger henvender sig især til regeringen og Folketingets partier, som vi håber vil tage vores anbefalinger til efterretning i forbindelse med den annoncerede reform af beskæftigelsesindsatsen. I rådet håber vi også, at de regionale arbejdsmarkedsråd, relevante kommunale aktører, arbejdsgivere i det offentlige og private og andre interessenter vil lade sig inspirere og bakke op om anbefalingerne.

Høringen var oprindeligt planlagt til at finde sted den 13. december, men blev udskudt grundet de langstrakte regeringsforhandlinger.

Det Centrale Handicapråds beskæftigelsespolitiske udspil:
Hvordan tager vi handicap ud af ligningen?

DET CENTRALE HANDICAPRÅDS 7 ANBEFALINGER TIL AT STYRKE BESKÆFTIGELSESSINDSATSEN

- 1. Styrk nøglepersonernes rolle** ved at tydeliggøre nøglepersonfunktionen i beskæftigelsesindsatsen gennem centralt fastsatte retningslinjer med særligt fokus på prioritering af udbredelse af viden om og brug af de handicapkompenserende ordninger for alle LAB-lovens målgrupper.
- 2. Styrk rådgivning til medarbejdere i beskæftigelsessystemet og virksomheder** ved at oprette en landsdækkende rådgivningsfunktion, hvor man kan få sparring om de enkelte handicapgrupper. Funktionen skal fungere som sluse til relevante handicaporganisationer og tilknyttes et frivilligt peer-to-peer netværk, hvor virksomheder, der har konkret erfaring med ansættelse af personer med handicap, sparrer med andre virksomheder.
- 3. Styrk kompensationsmulighederne** ved at ændre nuværende regler, så der på forkant - i forbindelse med fastsættelse af jobmål for den ledige - kan tages stilling til mulighed for bevilling af hjælpemidler og personlig assistance. Der skal udarbejdes kompensationskort, som afspejler jobmålene og knytter sig til den specifikke funktionsnedsættelse. Det anbefales også at indføre bedre muligheder for at beholde hjælpemidler ved overgang fra uddannelse til job samt fra job til nyt job.
- 4. Styrk brugen af screening for handicap** ved at tage politiske initiativer til udbredelse af brugen af screening for handicap og kompensationsbehov i beskæftigelsesindsatsen.
- 5. Styrk overgang fra studie til job** ved at tage politiske initiativer til at styrke overgangen til beskæftigelse for nyuddannede med handicap ved at forpligte til samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, A-kasser, beskæftigelsessystemet og virksomheder, øge kendskabet til og brug af isbryderordningen, samt styrke mulighederne for at få erhvervs erfaring under uddannelse.
- 6. Styrk og efterse fleksjobsystemet.** Ministermål på beskæftigelsesområdet skal omfatte et mål om, at fleksjobledigheden skal ned på niveau med fleksjobledigheden i de 10 kommuner, som har den laveste fleksjobledighed. Der skal desuden indføres indsatsgaranti til ledige fleksjobbere, lettere adgang til fastholdelsesfleksjob og hurtigere afklaring til fx fleksjob for nyuddannede med handicap.
- 7. Styrk det politiske ejerskab** ved at afholde et årligt handicappolitisk topmøde med deltagelse af regeringen, Folketingets partier, handicaporganisationerne, arbejdsmarkedets parter og andre relevante aktører.

BEKYMRENDE TENDENSER PÅ UDDANNELSESOMRÅDET FOR MENNESKER MED HANDICAP

Uddannelse er en grundsten, når det kommer til at sikre, at mennesker med handicap har samme muligheder som alle andre. Vi ved, at kompetencegivende uddannelse er tæt knyttet til beskæftigelsesmuligheder, og derfor er det selvsagt problematisk, at andelen af 30-40-årige med en kompetencegivende uddannelse er lavere blandt mennesker med handicap sammenlignet med mennesker uden handicap. Det viser VIVE's levevilkårsundersøgelse fra 2020. Den viser også, at mennesker med et handicap oftere falder fra en uddannelse end mennesker uden et handicap, og dette gælder særligt for mennesker med psykiske handicap.

Tendenserne er yderst bekymrende, og uddannelsesområdet er derfor højt prioriteret i rådets arbejde. Rådet sendte i begyndelsen af 2022 et brev til den daværende børne- og undervisningsminister med en opfordring til, at ministeren tager initiativ til at afdække årsager til frafald på ungdomsuddannelserne blandt de enkelte handicapgrupper, og at der som led i afdækningen ses på, hvad de unge frafalder til. Mere dybdegående viden om årsager til det store frafald kan medvirke til at generere et grundlag for målrettede indsatser med henblik på at styrke de unges muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

40 PROCENT AF UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE HAR HANDICAP

Aktuelt er gruppen af 15-24-årige, som ikke er i uddannelse eller job, under stor politisk bevågenhed. Det er klart, at denne gruppe af unge også er i rådets søgelys; hele 40 procent af de unge uden job og uddannelse har nemlig et eller flere handicap. Det viste en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd tidligere på året. Denne gruppe af unge og det kompleks af udfordringer, der står i vejen for deres adgang til uddannelse, har således dannet bagtæppe for rådets indledende drøftelse af uddannelsesområdet.

For hvad er det, der står i vejen for unge med handicap og deres vej ind i uddannelse? Og hvorfor dropper unge med handicap langt oftere ud af en uddannelse end deres sidekammerat uden handicap? Og i forlængelse heraf fristes man til at spørge: Hvem er de her unge mennesker med handicap? Udfordringen, men nok også en nøgle til løsninger ligger i, at mennesker med handicap er lige så forskellige som alle andre mennesker og ikke udgør en homogen gruppe. Men formår vi at skabe mere fleksibilitet i uddannelserne og rammerne omkring, baner vi også vejen for, at individuelle behov i langt højere grad – handicap eller ej – kan mødes. Men der er vi ikke endnu, desværre.

PEJLEMÆRKER FOR RÅDETS VISIONER PÅ UDDANNELSESOMRÅDET

Der er behov for et langt mere fleksibelt uddannelsessystem, der kan imødekomme, at mange mennesker med handicap har svært ved at gennemføre deres uddannelse på normeret tid. Dertil kommer, at vi skal sikre gode overgange fra grundskolen til ungdomsuddannelser og fra ungdomsuddannelser - herunder også den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse - og videre til fx uddannelse eller job, og det kræver både viden og den rette støtte til rette tid. Og ikke mindst skal vi have blik for, hvordan arbejdsmarkedet kan tænkes ind og agere trædesten i overgange mellem uddannelse og job. 'Praksisfaglighed' er et begreb på flere og flere læber - og med rette. Der kan fx være perspektiver i at have en mere praksisrettet tilgang til grundskolens fag og i at inddrage erhvervslivet op gennem grundskolen eksempelvis i form af praktikker og brobygning til fritidsjob; alt sammen med det in mente, at praktik ikke må være på bekostning af at gennemføre skolegang, og at målet for unge med handicap fortsat bør være at aflægge folkeskolens afgangsprøver. Det er vigtigt for os at få de unges perspektiver på, hvor i uddannelsessystemet de oplever velfungerende rammer, og hvor de møder bump på vejen. Derfor skal vores kommende anbefalinger kvalificeres i samarbejde med de unge.

DET CENTRALE HANDICAPRÅDS ANBEFALINGER OM VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Helt grundlæggende bør vi sikre alle unges ret til at uddanne sig.

Det kræver såvel på de videregående uddannelser som på ungdomsuddannelserne, at vi skaber mere fleksibilitet i uddannelsessystemet og sikrer større forudsigelighed og økonomisk tryghed for unge studerende med handicap.

Eksempelvis udfordrer det studerende med handicap, at de videregående uddannelser er tilrettelagt som fuldtidsstudier, hvor det kan være svært at få dispensation til at forlænge sin studietid over det normerede. En anden udfordring er, at en dispensation i forhold til studieaktivitetskravet ikke nødvendigvis giver den studerende ret til tilsvarende tillæg af SU-klip; og en tredje er, at et handicap i udgangspunktet ikke betragtes som en sygdom, hvorfor den i sig selv ikke giver ret til tillæg i SU-klip.

I sommeren 2022 rettede vi i rådet henvendelse til daværende uddannelses- og forskningsminister med anbefalinger om vilkår på de videregående uddannelser.

Rådet anbefalede ministeren, at:

- der indføres obligatoriske helhedsorienterede studieplaner for studerende med handicap på alle videregående uddannelsesinstitutioner
- studerende får ret til at beholde dispensationer gennem hele studietiden
- det skal være muligt at tage en videregående uddannelse, herunder ulønnet praktik og projektorienterede forløb på nedsat tid og dermed forlænge studietiden - uden at miste SU'en.

Rådet inviterer den nye uddannelses- og forskningsminister til en dialog om anbefalingerne.

TILLID OG RETSIKKERHED PÅ HANDICAPOMRÅDET

Det er stadig store udfordringer med tilliden mellem borgere og kommuner på handicapområdet. Det dokumenteres bl.a. af Det Centrale Handicapråds undersøgelse [Inddragelse og tillid mellem kommunerne og borgere med handicap](#) fra 2021 (også kaldet gap-undersøgelsen), som bl.a. viste, at borgerne ikke føler sig tilstrækkeligt hørt og inddragede, oplever manglende faglig viden hos sagsbehandlerne og beskriver, at kontakten med kommunen opleves som en kamp. Mødet mellem borger og det offentlige system opleves ofte forskelligt af de to parter.

2022 har da også - i kølvandet på den længe ventede evaluering af det specialiserede socialområde - været præget af diskussioner om tilliden til, at kommunerne har evne og vilje til at administrere lovgivningen på handicapområdet, og hvorvidt dele af handicapområdet skal flyttes væk fra kommunerne til fx regionerne.

Regeringens udspil i forlængelse af evalueringen lagde op til, at der skal laves en specialeplanlægning, som frem mod 2030 skal udrulles til at omfatte alle målgrupper, og at der opbygges nye rådgivningsenheder, som kommunerne kan vælge at trække på. Både øvrige politiske partier og handicapbevægelsen fandt udspillet utilstrækkeligt. Grundet det ventede valg og valgudskrivelsen blev der ikke indgået en politisk aftale om løsning på udfordringerne.

Det Centrale handicapråd har siddet med i følgegruppen til evalueringen og vil følge de politiske forhandlinger nøje i det kommende år.

For rådet er det essentielt, at der kommer en løsning på at få øget faglighed ind i visitationen og en model for finansiering af de mest specialiserede tilbud.

STATUS PÅ TILLIDEN

I forlængelsen af gap-undersøgelsen offentliggjorde rådet i maj 2021 en række anbefalinger, der henvendte sig til social- og ældreministeren, regeringen, landets kommunalbestyrelser og de kommunale handicapråd, der hver især har mulighed for præge debatten og igangsætte initiativer, som kan imødekomme de store udfordringer omkring tilliden til sagsbehandlingen.

I 2022 har rådet løbende båret resultaterne af undersøgelsen og anbefalingerne ind i relevante fora herunder i arbejdet med evalueringen af det specialiserede socialområde og i Dialogforum om Retssikkerhed, der er etableret på initiativ af DH og KL med det formål at skabe dialog mellem aktørerne på området og afdække retssikkerhedsproblematikker og årsager indenfor servicelovens område, samt udarbejde konkrete pejlemærker, som kan styrke sagsbehandlingen og retssikkerheden.

I forlængelse af gap-undersøgelsen sendte rådet anbefaling til social- og ældreminister Astrid Krag om gentagelse af undersøgelsen for at kunne følge udvikling i tilliden mellem borgere med handicap og kommunerne. Ministeren tilkendegav, at hun ville afsøge finansieringskilder i 2023 til en gentagelse af undersøgelsen. Rådet vil i 2023 følge op på denne tilkendegivelse med den nye socialminister.

KOMMUNALE HANDICAPRÅD

De kommunale handicapråd blev konstitueret i de første måneder af 2022 og mange kommunale handicapråd blev sammensat på ny. I nogle råd er der mange erfarne medlemmer, mens der i andre råd har været stor udskiftning. De 98 handicapråd er på mange måder vidt forskellige, men fælles for alle rådene er, at scenen, hvor handicaporganisationer, kommunalpolitikere og embedsmænd mødes, er en unik ramme for at skabe dialog og lige muligheder for personer med handicap i kommunerne.

GUIDE TIL EN GOD START I DET KOMMUNALE HANDICAPRÅD

I foråret udarbejdede rådet en [guide til en god start i det kommunale handicapråd](#), som indeholder en række konkrete øvelser og værktøjer til at kickstarte det fælles arbejde i handicaprådene. Målet med guiden er at gøre det nemmere at få overblik over de væsentligste opgaver i handicaprådet og få sat gang i de vigtige drøftelser af mål og opgaver, der skal danne grundlaget for det videre arbejde i rådet. Opstartsguiden blev udsendt til alle kommunale handicapråd sammen med et velkomstbrev fra rådets formand. I samme forbindelse modtog handicaprådene en invitation til temadage for de nye handicapråd tre forskellige steder i landet.

Det Centrale Handicapråds
Guide til god start i det kommunale
handicapråd

Handicaprådene spiller en central rolle i forhold til at sætte handicappolitiske spørgsmål på dagsordenen og sikre, at handicapaspektet indarbejdes i tankegang og handling blandt politikere og embedsmænd i kommunerne. De politiske prioriteringer ændrer sig over tid og med en ny periode for såvel kommunalbestyrelser som handicapråd, er der en unik mulighed for at sætte retningen for kommunens handicappolitiske indsats og udvikling. I Det Centrale Handicapråd har vi ingen formel forpligtelse til at understøtte eller inddrage de kommunale handicapråd, men vi ønsker at give handicaprådene de bedste forudsætninger for en god fælles start på et effektivt rådsarbejde. Derfor udarbejdede vi i starten af 2022 en guide til en god start i det kommunale handicapråd og inviterede de kommunale handicapråd til temadage tre forskellige steder i landet.

MOGENS LINDHARD, formand
Det Centrale Handicapråd

TEMADAGE FOR KOMMUNALE HANDICAPRÅD

Hvordan får man indflydelse som handicapråd? Det var et af emnerne, som var i fokus, da Komponent og Det Centrale Handicapråd inviterede de nye kommunale handicapråd til temadage i foråret 2022. Formålet med temadagene var at klæde radsmedlemmerne på til arbejdet i handicaprådene og skabe rum for dialog, inspiration og erfaringsudveksling på tværs af handicaprådene. Temadagene havde et særligt fokus på politisk dialog og interessevaretagelse, da der på tidligere afholdte temadage og konferencer for kommunale handicapråd har været stor efterspørgsel på at få viden og inspiration om netop dette emne.

Temadagene blev afholdt i henholdsvis Aalborg, Middelfart og Korsør, og det var samme form og indhold på de tre dage. Lignende temadage blev afholdt med stor succes i 2018, og der var ligeledes været stor interesse og tilslutning til temadagene i år. Der deltog knap 200 personer og over 50 kommunale handicapråd var repræsenteret på dagene.

Tilbagemeldingerne fra deltagerne viste stor tilfredshed med arrangementet. Det blev især fremhævet, at emnet om interessevaretagelse og politisk dialog skabte refleksion over egen praksis og inspiration til det videre radsarbejde. Det blev også fremhævet, at kombinationen af korte oplæg efterfulgt af dialog og øvelser ved bordene – både i eget råd og på tværs af rådene – var givende. Ny viden, inspiration, erfaringsudveksling og netværk i andre kommuner er også nogle af de ting, der fremhæves af flere af deltagerne [i en video](#), som er optaget i forbindelse med de to første temadage i Aalborg og Middelfart.

Her svarer ti forskellige deltagere på, hvad de tager med sig hjem fra temadagene.

VIDEOSERIE: HVAD RØRER DER SIG I DE KOMMUNALE HANDICAPRÅD?

I forbindelse med temadagene udarbejdede rådet en [videoserie](#), hvor vi stillede skarpt på, hvad der rører sig i nogle af de 98 kommunale handicapråd. I en række videoer fortæller medlemmer af forskellige handicapråd bl.a. om deres motivation for at være medlem af handicaprådet, aktuelle fokusområder og eksempler på områder og opgaver, hvor handicaprådet har oplevet at få indflydelse.

Jeg tror på, at det vi gør - den positive og konstruktive dialog vi har med politikerne - er det lille fingerknips, der på et eller andet tidspunkt bliver den store lavine, der bare buldrer derud af!

PETER SKOV JØRGENSEN, formand for handicaprådet i Vejle Kommune

ÅRET DER KOMMER

Kort før årsskiftet 2022-2023 blev der efter langstrakte forhandlinger dannet en ny regering bestående af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne. I rådet er vi glade for at se, at der i det fremlagte regeringsgrundlag er mange positive ambitioner på handicapområdet og fokus på de store ressourcer, som personer med handicap er i vores samfund. I regeringsgrundlaget fremgår det blandt andet, at SVM-regeringen vil iværksætte en handlingsplan og sætte mål for at få flere personer med handicap med i arbejdsfællesskabet, samt se på mulighederne for at skabe mere fleksible uddannelsesveje for studerende med handicap.

I Det Centrale Handicapråd står vi naturligvis til rådighed for sparring og ser frem til at bidrage med konstruktive løsningsforslag, der kan skabe lige muligheder for personer med handicap og indfri regeringens ambition om at få flere personer med handicap med i arbejdsfællesskabet.

BESKÆFTIGELSE

Også i 2023 kommer rådet til at arbejde med at øge mulighederne for beskæftigelse for personer med handicap. Rådet arbejder videre med at bære anbefalingerne fra rådets beskæftigelsespolitiske udspil ind i relevante fora og indgå i dialog med regeringen og Folketingets partier om at tage initiativ til politiske initiativer, der skal nedbryde barrierer og sikre fokus på personer med handicap i beskæftigelsesindsatsen, herunder i forbindelse med SVM-regeringens annoncerede reform af beskæftigelsesindsatsen.

DELTAGELSE I MENINGSFULDE FÆLLESSKABER

Muligheden for at deltage i fællesskaber, som ikke nødvendigvis er bundet op på beskæftigelse, vil være i fokus for rådet i 2023. Det kan for eksempel være med fokus på at skabe bedre muligheder for, at personer med handicap kan deltage i fritidsaktiviteter eller frivilligt arbejde.

TILLID OG RETSSIKKERHED

I 2023 fortsætter arbejdet med at øge tillid og retssikkerhed på handicapområdet bl.a. i forlængelse af evalueringen af det specialiserede socialområde. Den nye SVM-regering lægger op til at sætte en række velfærdsområder fri med mere ansvar til den enkelte leder og mindre dokumentation for medarbejdere. I rådet vil vi følge dette arbejde og sikre, at der sideløbende med fastholdes fokus på at øge tilliden mellem borger og offentlig myndighed.

UDDANNELSESANBEFALINGER

Rådet vil følge regeringens arbejde med en handlingsplan på handicapområdet og herunder muligheder for mere fleksible uddannelsesveje for studerende med handicap tæt, og rådet vil i 2023 komme med en række konkrete anbefalinger med henblik på at skabe et mere fleksibelt uddannelsesystem, så flere unge med handicap kan tage en uddannelse og komme i beskæftigelse.

UNGE UDEN UDDANNELSE OG JOB

En stor gruppe unge står udenfor uddannelse og job, hvoraf 40 pct. har et handicap. Rådet vil i 2023 arbejde for, at Reformkommission og efterfølgende regeringen har fokus på, at en stor del af disse unge har et handicap.

DET CENTRALE HANDICAPRÅD PÅ FOLKEMØDET

Det Centrale Handicapråds formand deltager i Folkemødet med blandt andet debatter om beskæftigelse og handicap, og hvordan vi får flere med handicap igennem uddannelsessystemet og i job.

KOMMUNALE HANDICAPRÅD

Også i 2023 fortsætter rådet at understøtte de kommunale handicapråds arbejde for at få politisk indflydelse og sætte handicappolitiske spørgsmål på dagsordenen ude i kommunerne.

DET CENTRALE HANDICAPRÅDS MEDLEMMER

MOGENS LINDHARD

Formand for Det Centrale Handicapråd

Head of Global Social Responsibility hos Grundfos og ansvarlig for virksomhedens sociale ansvar, integration af udsatte grupper og fastholdelse af medarbejdere på særlige vilkår. Bestyrelsesformand i CABI. Personligt udpeget af social- og ældreministeren

SIMON TOFTGAARD JESPERSEN

Formand for Muskelsvindfonden
Indstillet af DH

THORKILD OLESEN

Næstformand for Det Centrale Handicapråd

Formand for Danske Handicaporganisationer (DH)
Indstillet af DH

TORBEN JACONDE

2. suppleant til hovedbestyrelsen i Diabetesforeningen, medlem af Diabetesforeningens regionsudvalg Sjælland. Medlem af handicaprådet i Holbæk Kommune
Indstillet af DH

PER FRUERLED

Direktør for uddannelse og beskæftigelse i GLADfonden
Personligt udpeget af social- og ældreministeren

KATHE BJERGGAARD JOHANSEN

Tidligere formand for Landsforeningen Autisme
Indstillet af DH

RIKKE NIELSEN

Leder og stifter af LykkeLiga
Personligt udpeget af social- og ældreministeren

LARTEY LAWSON

Danmarks Statistik, medlem af regionsrådet i Region Hovedstaden.
Indstillet af Danske Regioner

FRANK HEDEGAARD

Medlem af SINDs hovedbestyrelse
Indstillet af DH

SIDSE GRANGAARD

Seniorforsker hos BUILD, AAU
Indstillet af BUILD, AAU

BENT MADSEN

Direktør i Boligselskabernes Landsforening
Indstillet af Boligselskabernes Landsforening

TRINE FREDERIKSEN

Kontorchef i Kontor for Handicap i
Social-, Bolig og Ældreministeriet
Observatør

MARIA BILLE HØEG

Chefkonsulent i Dansk Arbejdsgiverforening
Indstillet af Dansk Arbejdsgiverforening

NIKOLAJ NIELSEN

Ligebehandlingschef hos Institut for
Menneskerettigheder
Observatør

LISE BJØRG PEDERSEN

Sekretariatsleder i brancheforeningen Dansk
Kollektiv Trafik
Indstillet af DI Transport

**REPRÆSENTANT FRA
KOMMUNERNES LANDSFORENING**

Endnu ikke udpeget

MORTEN HJELHOLT

Lektor på IT-Universitetet
Indstillet af IT-universitetet

**REPRÆSENTANT FRA
FAGBEVÆGELSENS HOVEDORGANISA-
TION**

Endnu ikke udpeget

LOUISE BØTTCHER

Lektor hos DPU
Indstillet af DPU

OM DET CENTRALE HANDICAPRÅD

Det Centrale Handicapråd er et uafhængigt råd under Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Det Centrale Handicapråd skal rådgive regeringen og Folketinget i spørgsmål af mere generel karakter, der har betydning for vilkårene i samfundet for personer med handicap. Rådet fungerer som forum for dialog mellem centrale aktører på handicapområdet. Handicaprådet kan selv tage initiativ til og fremsætte forslag til ændringer, der falder inden for rådets rammer, ligesom rådet kan iværksætte egne informationskampagner.

Det påhviler blandt andet Det Centrale Handicapråd:

- at drøfte og vurdere udviklingen i samfundet for personer med handicap på baggrund af FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap,
- at arbejde for en bred inklusion i samfundet, herunder tilgængelighed, således at mennesker med handicap bliver en del af samfundet på lige fod med andre og sikres størst mulig frihed til selv at bestemme og tage ansvar og
- at formidle information med henblik på at bekæmpe stereotyper, fordomme og skadelig praksis i forhold til personer med handicap og at fremme bevidstheden om evner hos og bidrag fra personer med handicap.

Det Centrale Handicapråd kan inddrage erfaringer fra arbejdet i de kommunale handicapråd i dets arbejde.

De nærmere regler for rådets virke er reguleret i lov om administration og retssikkerhed på det sociale område og beskrevet i bekendtgørelsen om råd på det sociale område.

Læs mere om Det Centrale Handicapråd på www.dch.dk/om-raadet

